

POSTANOWIENIE

Dnia 16 maja 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Beata Gudowska

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z wniosku A. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w [...]

o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 16 maja 2017 r.,

zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 13 grudnia 2016 r., sygn. akt III AUa .../16,

1. oddala zażalenie,

2. przyznaje adwokatowi A. D. - Kancelaria Adwokacka w [...] od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w [...] kwotę 120 zł (sto dwadzieścia) powiększoną o stawkę należnego podatku od towarów i usług tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej na rzecz wnioskodawcy z urzędu w postępowaniu zażaleniowym.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 13 grudnia 2016 r., Sąd Apelacyjny w [...] odrzucił skargę o wznowienie postępowania wniesioną przez wnioskodawcę A. M. w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w [...] o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu

Apelacyjnego w [...] z dnia 3 września 2015 r., uznając, że nie została ona oparta na ustawowej podstawie wznowienia postępowania (art. 403 § 2 k.p.c.). W uzasadnieniu postanowienia wskazano, że przesłanki, na podstawie których można żądać wznowienia postępowania określają przepisy art. 401, 401¹ i 403 k.p.c. Są to przesłanki nieważności – art. 401 k.p.c., tzw. przesłanki restytucyjne – art. 403 k.p.c. oraz sytuacja gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie (art. 401¹ k.p.c.). Skarga o wznowienie postępowania może być oparta wyłącznie na powyższych przesłankach, zaś ich powołanie i uzasadnienie jest warunkiem formalnym tego pisma procesowego. Wnioskodawca w skardze o wznowienie postępowania powołał się na orzeczenie lekarskie nr 95/2016 z dnia 13 lipca 2016 r. o rozpoznaniu choroby zawodowej oraz decyzję nr 1818/Ch.Z. 13/2016 o stwierdzeniu choroby zawodowej w postaci pylicy krzemowej z dnia 7 października 2016 r. wydaną przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Z. W świetle tych dokumentów skarżący podniósł, że był chory z powodu pylicy krzemowej już w dniu 23 grudnia 2010 r. i z tego względu orzeczenie Sądu Apelacyjnego „nie może mieć mocy prawnej”.

Sąd drugiej instancji podkreślił, że Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 3 września 2015 r., przyznał wnioskodawcy prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy z ogólnego stanu zdrowia od dnia zaprzestania pobierania zasiłku chorobowego, tj. od dnia 16 listopada 2011 r. na okres pięciu lat. W uzasadnieniu wyroku Sąd ten uznał, że brak było podstaw do przyznania świadczenia już od grudnia 2010 r. z uwagi na brak dokumentacji lekarskiej i dowodów medycznych, potwierdzających całkowitą niezdolność do pracy po świadczeniu rehabilitacyjnym. W trakcie postępowania apelacyjnego, wnioskodawca przedkładał m.in. dokumentację dotyczącą rozpoznania pylicy krzemowej (kartę informacyjną leczenia szpitalnego, a także wyniki badania spirometrycznego), które Sąd drugiej instancji miał na uwadze przy rozpatrywaniu sprawy. Sąd Apelacyjny wskazał również, powołując się na utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego (por. postanowienia z dnia 16 marca 2016 r., IV CZ 104/15 niepublikowane, z dnia 7 września 2016 r., IV CZ 41/16 – niepublikowane oraz z

dnia 26 października 2011 r., III CZ 57/11 – niepublikowane), odnosząc się do twierdzenia wnioskodawcy, że orzeczenie lekarskie z dnia 13 lipca 2016 r. oraz decyzja z dnia 7 października 2016 r. o stwierdzeniu choroby zawodowej, nie stanowią środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu (art. 403 § 2 k.p.c.). Wobec powyższego, Sąd Apelacyjny stwierdził, że nie zachodzą przesłanki do wznowienia postępowania, gdyż orzeczenie lekarskie i decyzja o stwierdzeniu choroby zawodowej przedłożone przez skarżącego nie stanowią środków dowodowych w myśl tej normy prawnej. Przede wszystkim wskazane środki dowodowe nie istniały w trakcie postępowania zakończonego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 3 września 2015 r., gdyż zostały wydane w lipcu i październiku 2016 r. i już z tego względu nie można mówić o wykryciu tych dokumentów, tak jak wskazuje art. 403 § 2 k.p.c. Ponadto, w ocenie Sądu Apelacyjnego, wnioskodawca w trakcie postępowania sądowego w sprawie III AUa .../13 przedkładał dokumentację, potwierdzającą pylicę krzemową, która została wzięta pod uwagę przy wyrokowaniu przez Sąd. Co więcej samo stwierdzenie u ubezpieczonego choroby zawodowej, samo przez się nie oznacza całkowitej niezdolności do pracy od dnia 23 grudnia 2010 r. Sąd Apelacyjny podkreślił, że przedmiotem postępowania sądowego w sprawie III AUa .../13 było uprawnienie do renty z tytułu niezdolności do pracy z ogólnego stanu zdrowia na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 887 ze zm.), nie zaś uprawnienie do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową przysługujące na podstawie ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 1224 ze zm.). Tym samym, przedstawione przez skarżącego środki dowodowe pozostają bez wpływu na treść prawomocnego wyroku (art. 403 § 2 k.p.c.).

W zażaleniu na to postanowienie, pełnomocnik wnioskodawczyni domagał się jego uchylecia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w [...], ewentualnie zmiany zaskarżonego postanowienia przez przyjęcie skargi o wznowienie postępowania do rozpoznania wraz z orzeczeniem o

kosztach zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym wykonywanego z urzędu, które nie zostały opłacone przez wnioskodawcę w całości ani w części. Pełnomocnik zarzucił naruszenie przepisów postępowania - art. 403 § 2 k.p.c., przez błędne przyjęcie, że „orzeczenie lekarskie (...) z dnia 13 lipca 2016 r. o rozpoznaniu choroby zawodowej oraz decyzja (...) o stwierdzeniu choroby zawodowej (...), z dnia 7 października 2016 r. (...) nie stanowią okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, (...), podczas gdy przedmiotowe orzeczenie lekarskie oraz decyzja stanowią o okolicznościach faktycznych istniejących w trakcie prawomocnie zakończonego postępowania,(...)” oraz rażące naruszenie art. 410 k.p.c. „przez dokonanie merytorycznej oceny skargi, podczas gdy winno to być przedmiotem analizy na rozprawie w związku z dopuszczalnością skargi”.

W ocenie wnoszącego zażalenie, Sąd Apelacyjny błędnie stwierdził, że przedłożone przez wnioskodawcę dokumenty nie stanowią wykrycia okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy. Dokumenty te są jedynie potwierdzeniem stanu faktycznego tj. stanu zdrowia wnioskodawcy w toku prawomocnie zakończonego postępowania. W ocenie pełnomocnika „środek dowodowy to nośnik wiedzy o faktach, które o tyle mogą być powiązane z przesłankami wznowienia postępowania, o ile stanowią zaszłości mogące kształtować podstawę faktyczną prawomocnego orzeczenia, kończącego postępowanie mające podlegać wznowieniu.(...)”. Ponadto przy badaniu podstawy wznowienia, w myśl art. 410 k.p.c., Sąd ogranicza się do ustalenia, czy podstawa wskazana w skardze odpowiada którejkolwiek z ustawowych podstaw wznowienia. Sąd, zatem na tym etapie postępowania nie może dokonywać merytorycznej oceny skargi, co jest przedmiotem analizy na rozprawie w związku z dopuszczalnością skargi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie jest uzasadnione.

Instytucja wznowienia postępowania opiera się na przysługującej poza tokiem instancji skardze o reasumpcję wadliwego (z przyczyn wskazanych w

ustawie) postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem i zastąpienie zapadłego orzeczenia orzeczeniem nowym. Nadzwyczajny charakter tego środka prawnego, powoduje, że wznowienie postępowania sądowego może nastąpić wyłącznie z przyczyn ściśle określonych w ustawie, a to z powodu nieważności (art. 401 pkt 1 i 2 k.p.c.), z powodów restytucyjnych (art. 403 k.p.c.) oraz w sytuacji wydania wyroku na podstawie aktu normatywnego uznanego przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją, umową międzynarodową lub ustawą (art. 401¹ k.p.c.). Po wniesieniu skargi o wznowienie postępowania sąd dokonuje jej kontroli z punktu widzenia zachowania warunków formalnych określonych w art. 409 k.p.c., toteż skarżący zobowiązany jest wykazać w niej – pod rygorem odrzucenia skargi – przesłanki dopuszczalności wznowienia. Oznacza to oparcie skargi na ustawowej podstawie oraz podanie okoliczności, w odniesieniu do których sąd stwierdza zachowanie terminu. Za trafne należy uznać stanowisko Sądu Apelacyjnego, że skarga nie jest oparta na ustawowej podstawie wznowienia. Zgodnie z art. 403 § 2 k.p.c. można żądać wznowienia postępowania w razie późniejszego wykrycia prawomocnego wyroku, dotyczącego tego samego stosunku prawnego, albo wykrycia takich okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu. Utrwalony jest pogląd, że możliwość powoływania nowych faktów i dowodów jest ograniczona jedynie do tych okoliczności i środków dowodowych, które istniały już w okresie trwania zakończonego postępowania (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 października 2005 r., IV CZ 96/05, LEX nr 186917; z dnia 20 kwietnia 2000 r., II UKN 167/00, PPIPS 2001 nr 6, poz. 70; z dnia 12 listopada 1998 r., II UKN 306/1998, OSNAPiUS - wkładka z 1999 r. nr 3, poz. 3; uchwałę składu siedmiu sędziów z dnia 21 lutego 1969 r., III PZP 63/68, OSNCP 1969 z. 12, poz. 208; postanowienie z dnia 22 kwietnia 1975 r., III PZ 4/75, OSNCP 1976 z. 2, poz. 38; wyrok z dnia 10 kwietnia 1973 r., II CR 104/73, OSNCP 1974 z. 2, poz. 29).

W tym stanie rzeczy trafnie Sąd Apelacyjny uznał, że orzeczenie lekarskie z dnia 13 lipca 2016 r. oraz decyzja z dnia 7 października 2016 r. o stwierdzeniu choroby zawodowej, nie stanowią środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim

postępowaniu (art. 403 § 2 k.p.c.), choćby dlatego, że wskazane środki dowodowe nie istniały w trakcie postępowania zakończonego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 3 września 2015 r. (zostały wydane w lipcu i październiku 2016 r.) i już z tego względu nie można mówić o wykryciu tych dokumentów (art. 403 § 2 k.p.c.).

Z tych względów zażalenie podlega oddaleniu na podstawie art. 394¹ § 3 w związku z art. 398¹⁴ k.p.c.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2016 r., poz. 1714).

kc